

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. : L. Lavric)
Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : N. Budăi, M. Guzun, L. Pruteanu)

Î N C H E I E R E

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gherman Ala și Gherman Ion, reprezentati de avocatul Dumitru Bejenar,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gherman Ala și Gherman Ion împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Gherman Ala și Gherman Ion și menținută hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 16 februarie 2018, Gherman Ala și Gherman Ion s-au adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală solicitând repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii a câte 50 000 de lei pentru fiecare și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a reiterat că, la 4 martie 2009 a fost pornită urmărirea penală nr. 2009990087 conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. 195 alin. (2) Cod penal.

La 10 martie 2009 în baza încheierii judecătorului de instrucție a fost efectuată percheziția la domiciliul reclamanților și la sediul S.R.L. „Penomet Grup”, S.R.L. „Gordincom”, iar la 25 martie 2009 au fost efectuate percheziții și ridicate toate documentele economice-financiare a întreprinderilor date.

Prin ordonanța din 25 martie 2009, reclamanții au fost recunoscuți în calitate de bănuți, iar Gherman Ion a fost reținut pentru 72 ore.

Prin încheierea judecătorului de instrucție din 28 martie 2009, în privința lui Gherman Ion a fost aplicată măsura preventivă arestul pe un termen de 10 zile, începând cu 25 martie 2009 până la 4 aprilie 2009, fiind aplicată apoi măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu, care a fost prelungită ulterior pe un termen de 25 zile.

În privința lui Gherman Ala a fost aplicată măsura preventivă în formă de declarație de nepărăsire a țării.

La 6 august 2009 și respectiv 25 august 2009 au mai fost pornite încă două cauze penale cu nr. 2000990046 și, respectiv, cu nr. 2009990433 în baza art. 195 alin. (2) Cod penal și art. 191 alin. (2) Cod penal.

Prin ordonanța din 18 noiembrie 2009, cauzele penale date au fost conexe într-o singură procedură cu nr. 2009990087.

La 28 martie 2009 și 25 septembrie 2009 Gherman Ion și Gherman Ala au fost puși sub învinuire.

Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 28 decembrie 2010, a fost dispusă încetarea urmăririi penale, cu scoaterea de sub urmărire penală a reclamanților, deoarece fapta lor nu întrunește elementele infracțiunilor încriminate.

Prin hotărârea din 31 iulie 2013 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gherman Ion a prejudiciului moral în sumă de 185 000 lei, iar în beneficiul lui Gherman Ala a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 5 000 lei în beneficiul ambilor reclamanți.

Prin decizia din 11 decembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor, casată hotărârea din 31 iulie 2013 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gherman Ion a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de asistență juridică în sumă 10 080 lei, iar în beneficiul Alei Gherman a fost dispusă încasarea sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia din 28 mai 2014 a Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile declarate de Ministerul Finanțelor, Gherman Ion și Gherman Ala, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013, cu trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel în alt complet de judecători.

Prin decizia din 13 noiembrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor, casată integral hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 31 iulie 2013, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Gherman Ion a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de asistență juridică în sumă 10 080 lei și în beneficiul Alei Gherman a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia din 13 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor, Gherman Ion și Gherman Ala s-au considerat inadmisibile.

Reclamanții au menționat că, pe parcursul anului 2015 a fost redeschisă cauza penală nr. 2009990087.

Prin ordonanța Procuraturii Rîșcani mun. Chișinău din 30 septembrie 2015, s-a clasat procesul penal nr. 2009990087 cu scoaterea repetată de sub urmărirea penală a lui Gherman Ion și Gherman Ala.

Temei de reluarea a urmăririi penale a servit încheierea din 24 mai 2012 a judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Buiucani prin care s-a admis plângerea lui Anatolie Tonconog, s-a declarat nulă ordonanța de încetare a urmăririi penale și ordonanța procurorului adjunct al procurorului anticorupție din 7 martie 2012 de respingere a plângerii lui Anatolie Tonconog și a obligat procurorul să reia urmărirea penală în cauza penală nr. 2009990087.

Astfel, Gherman Ion și Gherman Ala au solicitat încasarea din bugetul de stat a sumei

de 50 000 de lei pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin aflarea ilegală sub urmărire penală în perioada 24 mai 2012-30 septembrie 2015.

Prin hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani cererea de chemare în judecată depusă de Gherman Ion și Gherman Ala, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța a constatat că, reclamanții anterior au făcut uz de dreptul prevăzut de art. 6 al Legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, dat fiind faptul că prin decizia definitivă și irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 11 decembrie 2013 a fost reparat prejudiciul cauzat reclamanților în procesul penal nr. 2009990087.

Astfel, instanța a reținut că, reclamanții nu dispun de dreptul de a solicita recuperarea prejudiciului cauzat în legătura cu acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală în sensul art. 2 al legii nr. 1545, deoarece lipsește temeiul legal de reparare a prejudiciului moral.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 3 august 2018, Gherman Ion și Gherman Ala au declarat apel împotriva hotărârii din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, solicitând casarea hotărârii menționate și admiterea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Gherman Ion și Gherman Ala și menținută hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

La 29 august 2019, Gherman Ion și Gherman Ala reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar au declarat recurs împotriva deciziei din 27 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 25 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare și emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată.

Recurentul a declarat cerere de recurs în temeiul art.432, alin.(2) lit.c) care statuează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În motivare au indicat că soluția instanțelor ierarhic inferioare este neîntemeiată. Din momentul anulării ordonanței de scoatere a persoanelor de sub urmărire penală, au redobândit statutul de învinuiți în cadrul cauzei penale nr. 2009990087 începând cu 24 mai 2012 până la 30 septembrie 2015, iar aceasta semnifică de fapt atragerea la răspundere penală a persoanelor în această perioadă.

Astfel, recurenții consideră că instanța de apel a interpretat eronat normelor de drept material. S-au aflat sub învinuire repetat aproximativ 3 ani, iar ulterior cauza penală a fost clasată din motiv că în perioada respectivă organul de urmărire penală nu a acumulat careva probe ce ar demonstra cu certitudine vinovăția lor.

De asemenea, în opinia recurenților decizia instanței de apel este nemotivată și nu corespunde prevederilor art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă. Partea motivatoare este în contradicție directă cu partea dispozitivă, astfel decizia nu corespunde rigorilor legale de claritate, certitudene, temeinicie lezând astfel grav drepturile apenaților la un proces echitabil.

Instanța de apel constatând că prima instanță a cercetat obiectiv și complet cauza, nu a motivat din care considerente acțiunea reclamanților urmează a fi respinsă.

Recurenții au invocat că, prin soluția instanței de apel, a avut loc o încălcare a art. 6 & 1 al Convenției.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 27 iunie 2019.

Conform art.434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cererea de recurs a fost declarată la 29 august 2019, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 13 septembrie 2019 instanța de recurs a comunicat intimatilor copia recursului, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii, fiind recepționat de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală potrivit avizului de recepție (f.d. 126-127).

La 2 octombrie 2019, Procuratura Generală a depus referință invocând că recursul declarat de Gherman Ion și Gherman Ala, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. A solicitat respingerea recursului.

Examinând temeiurile recursului completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încalcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Gherman Ion și Gherman Ala, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Gherman Ion și Gherman Ala, reprezentați de avocatul Dumitru Bejenar.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Victor Burduh

Dumitru Mardari